VALTIOVARAINMINISTERIÖ

U 27/2018 vp: järjestämättömien vastuiden kattaminen ja jälkimarkkinat

Lakivaliokunta 30.5.2018, Markus Kari

Taustaa

- Keväällä 2017 Rahoituspalvelukomitean (FSC) työryhmän kattava arvio ongelmasta ja suosituksia toimenpiteiksi.
- Heinäkuussa 2017 neuvoston toimintasuunnitelma (Action Plan) ja sen seuranta komission toimesta (seurantaraportit). Toimintasuunnitelma pohjautuu FSC:n työryhmän analyysiin ja suosituksiin.
- Lokakuussa 2017 komission tiedonanto pankkiunionin viimeistelystä ml. riskien vähentäminen.
- Komission nyt ehdottamien toimenpiteiden **tavoite on EU:n pankkien riskien vähentäminen**.

KOM 14.3. paketin sisältö ja kotimainen käsittely

- Tammikuun 2018 ensimmäinen seurantaraportti ennakoi sääntelyä
  - E 12/2018 vp – TaVL 12/2018
- Toinen seurantaraportti ja toimenpidepaketti NPL-ongelmaan
  - 2. NPL seurantaraportti (EJ 11/2018 vp)
  - Ei-sitova AMC Blueprint (E 36/2018 vp)
  - CRR-muutosehdotus (tämä U-kirjelmä)
    - prudential backstop -mekanismi
  - Direktiiviehdotus (tämä U-kirjelmä)
    - Luotonhallinnoijat ja luotonostajat
    - Vakuuksien tuomioistuimen ulkopuolinen nopeutettu realisointi, AECE

Komission kuvio: toisiaan tukevat osat

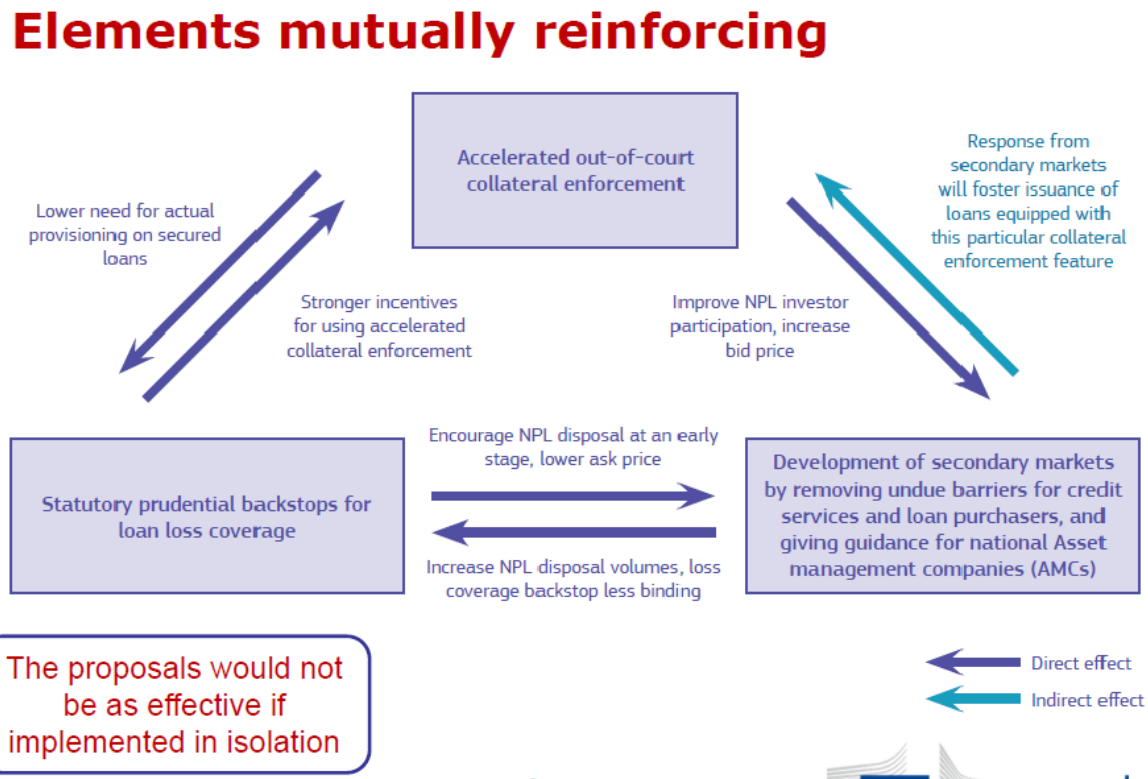

9

European Commission

Valtioneuvoston kanta

Komission ehdotukset liittyvät suunnitelmiin pankkiunionin syventämisestä. Valtioneuvosto korostaa aiempien linjausten mukaisesti, että luottolaitossektorin riskien jakamista tarkoittavat toimet, kuten yhteisen talletussuojajärjestelmän perustaminen, edellyttävät muun muassa eri maiden luottolaitossektorien riskien vähentämistä. Valtioneuvosto tukee komission ehdotusten tavoitetta vahvistaa eurooppalaista luottolaitossektoria ja vähentää pankkijärjestelmän riskejä.

- Johdonmukainen Suomen linja, esim.:
  - TaV 14/2018 — E 12/2018
  - SuVL 2/2018 (TaVL 7/2018 — E 115/2017): Keskeisenä valmisteluja ohjaavana periaatteena on pidettävä riskienhallinnan ja riskien hajauttamisen sekä markkinakurin vahvistamista.

Valtioneuvoston kanta yleisesti

Valtioneuvosto pitää tärkeänä sitä, että järjestämättömien lainojen vähentämiseksi löydetään tehokkaita keinoja. Valtioneuvosto katsoo, että yleisellä tasolla ehdotukset tukevat tätä tavoitetta. Valtioneuvoston aiempien kantojen mukaisesti järjestämättömät lainat ovat kuitenkin paljolti yksittäisten pankkien tai pankkien jäsenvaltioiden ongelma eikä varsinainen Euroopan unionin tasoinen ongelma, vaikka niillä voi olla laajempia heijastusvaikutuksia.

- TaV 14/2018 — E 12/2018: järjestämättömät luotot ovat pääasiallisesti yksittäisten pankkien tai jäsenvaltioiden ongelma, jota luonnehtii vahva polarisoituminen; erot jäsenvaltioiden ja pankkien välillä ovat edelleen varsin suuret.

Pakolliset vähimmäisvaraukset syntyville uusille ongelmalainoille (vakavaraisuusasetuksen muutos, VM)

- Pankkien vakavaraisuutta turvaava varautumisjärjestely, jolla on tarkoitus estää se, että järjestämättömiä lainoja ja niitä vastaavia muita järjestämättömiä vastuita kertyy tulevaisuudessa liikaa ilman, että pankkien taseissa on riittävästi varoja tappioiden kattamiseen.
- Hyvin samankaltainen kuin EKP:n vastaava ohjeistus (”addendum”).
- Koskee vain uusia (14.3.2018 jälkeen syntyneitä) ongelmalainoja.

Valtioneuvoston kanta vakavaraisuusasetuksen muutokseen

Valtioneuvosto pitää erityisesti ehdotettua asetusmuutosta oikeansuuntaisena kehityksenä järjestämättömien vastuiden kohtelussa. Ehdotettu muutos kannustaisi pankkeja ottamaan ajoissa mahdolliset luottotappiot asianmukaisesti huomioon tilinpäätöksessään. Valtioneuvosto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että ehdotettu ratkaisu koskee vain ehdotuksen antamisen jälkeen syntyneitä vastuita, eikä siis ratkaise pankkien taseissa jo olevien järjestämättömien luottojen ongelmaa.

- TaV 14/2018 — E 12/2018: Vaikka sekä kriisinratkaisu- että konkurssimenettelysäännökset edellyttävät jo nykyiselläänkin pankin huolehtivan siitä, että sillä on taseessaan riittävästi eriä, joiden arvoa voidaan tarvittaessa alentaa tai jotka voidaan muuntaa omaksi pääomaksi, talousvaliokunta pitää sijoittajanvastuuta korostavaa kehitystä oikeansuuntaisena kiinnittäen kuitenkin huomiota siihen, että jo olemassa olevien ja tulevien ongelmallisten tase-erien suhteen tarvittaneen useammanlaisia välineitä.

Luotonhallinnoijat ja luotonostajat

- Jälkimarkkinoiden kehittäminen säätämällä luottoja hallinnoivista ja ostavista yrityksistä
- Luotonhallinnoijat olisivat toimilupavelvollisia ja julkisen valvonnan alaisia
- Ostajilla olisi velvollisuus ilmoittaa ostonsa viranomaisille

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää direktiiviehdotukseen sisältyvää luotonhallinnoijia ja luotonostajia koskevaa sääntelyä oikeansuuntaisena kehityksenä järjestämättömien vastuiden jälkimarkkinoiden kehittämisessä. Valtioneuvosto katsoo, että toimilupavelvollisuus ja velvoite järjestää luotonhallinnoijien valvonta ovat velallisen edun ja markkinoiden tasapainon kannalta perusteltuja ehdotuksia.

- TaVL 14/2018: vaikka järjestämättömien luottojen jälkimarkkinoiden kehittäminen tukisi näiden ongelmien hoitamista ensisijaisesti markkinaehtoisuuteen nojautuen, liittyy tähän vaara siitä, että ongelma siirtyy luottolaitostoiminnasta arvopaperimarkkinoille ja lopulta reaalitalouteen. Positiiviset vaikutukset ilmenisivät todennäköisesti markkinarakenteen monipuolistumisena.

Vakuuden tehokkaampi tuomioistuinten ulkopuolinen täytäntöönpano (AECE, OM:n valmistelu)

- Sääntelyn soveltamisalaan kuuluisivat velkojan ja liiketoimintaa harjoittavan velallisen väliset lainasopimukset, joiden vakuutena on velallisen omistamaa kiinteää tai irtainta omaisuutta.
- AECE-mekanismin liittäminen osaksi laina- ja vakuusjärjestelyä tarkoittaisi, että velkoja voisi ehdotuksessa mainittujen ehtojen täyttyessä aloittaa vakuuden täytäntöönpanon suoraan osapuolten välisen sopimuksen nojalla ilman tuomioistuimen ratkaisua.
- Direktiiviehdotuksessa on tarkempia säännöksiä muun muassa täytäntöönpanomenettelyistä, vakuuden arvostamisesta, kilpailevien vakuusoikeuksien etusijasta, velallisen riitautusoikeudesta sekä AECE-mekanismin suhteesta maksukyvyttömyysmenettelyihin.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto **suhtautuu varauksellisesti** ehdotettuun vakuuteen kohdistuvan täytäntöönpanon harmonisointiin ja katsoo, että lainsäädäntö ei ehdotetussa muodossaan edistä sille asetettuja tavoitteita. Direktiivissä tulisi ottaa tasapainoisesti huomioon velkojien oikeudet sekä yritysten toimintamahdollisuudet ja velallisen oikeussuoja.

- Valtioneuvoston aiempien kantojen mukaisesti maksukyvyttömyysmenettelyjen toimivuuden kehittäminen EU:ssa vahvistaa pääomamarkkina- ja pankkiunionin tavoitteita, mutta **EU-lainsäädännön tarvetta, vaikutuksia ja kohdentumista on arvioitava huolellisesti**.
- Vrt. TaVL 13/2017 (U 13/2017): pääoma- ja sisämarkkinoiden markkinaehtoinen kehittäminen edellyttänee muiden toimien ohella myös kansallisten maksukyvyttömyyslainsäädäntöjen harmonisointia: nykyiset eroavaisuudet jäsenvaltioiden insolvenssilainsäädännöissä haittaavat rajat ylittävän elinkeino- ja sijoitustoiminnan kehittymistä
- Vrt. LaVL 5/2017 (U 13/2017): varhaisen vaiheen saneeraus ja toinen mahdollisuus -ehdotukseen sisältyy kansallisen järjestelmämme kannalta myös vieraita elementtejä. Ehdotusta on siksi jatkoneuvotteluissa tarpeen arvioida huolellisesti.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että ehdotuksen jatkoneuvotteluissa saavutetaan tasapainoinen kokonaisratkaisu, joka tehokkaasti tukee pankkiunionin ja sisämarkkinoiden loppuun saattamista koskevaa tavoitteenasettelua ja samalla varmistaa kansallisen esinevakuus- ja ulosottolainsäädännön tehokkuuden ja toimivuuden sekä tarvittavan kansallisen liikkumavaran myös jatkossa siten, ettei direktiivi sisällä Suomen esinevakuus- ja ulosottolainsäädännön perusperiaatteista poikkeavia pakottavia säännöksiä eikä vaaranna velallisen oikeusturvaa.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Markus Kari
erityisasiantuntija
valtiovarainministeriö,
rahoitusmarkkinaosasto
PL 28, 00023 Valtioneuvosto
puh. 02955 30042
markus.kari@vm.fi
vm.fi

